

Castell de Copons

Copons

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Plaça del Castell-carrer del Castell-pujada del Castell-carrer del Mur, 08289
Emplaçament	A la banda nord-est del nucli urbà, turó de darrera l'església
Alçada:	441m
Coordenades:	
Latitud:	41.63708
Longitud:	1.51871
UTM Est (X):	376627
UTM Nord (Y):	4610543

Classificació

Número de fitxa	08071-114
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval Modern Popular
Segle	XI-XVIII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	No es conserva cap estructura arquitectònica visible relacionada amb el castell.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Defensa
Observacions protecció:	BCIN/Monument Històric/700-MH/R-I-51-5463/Decret 22-04-1949
Data aprovació:	dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari	IPA 785
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús

Titularitat	Privada
Titular:	Diversos propietaris
Autoria de la fitxa	Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa:	dv., 06/06/2014 - 02:00

Descripció

Possible jaciment arqueològic consistent en les restes de l'antic castell de Copons i situat a l'extrem nord-est del nucli urbà de la vila, dalt d'un turó que domina bona part del terme i de l'antic camí reial que anava d'Igualada a Calaf i Prats de Rei, darrera l'actual església de Santa Maria. Donada la seva situació estratègica, el recinte estava delimitat pels propis vessants del turó, per un mur perimetral situat a la banda de ponent (en el mateix emplaçament on ara hi ha el carrer del Mur) i per un fossat defensiu o vall que, a finals del segle XVII, encara es conservava parcialment (damunt del actual carrer d'Àngel Guimerà). De fet, si ens fixem en l'urbanisme actual del nucli urbà, el recinte fortificat del castell estaria delimitat pels actuals carrer del Mur, carrer del Castell, plaça del Castell, pujada del Castell i passeig de Sant Magí. En l'actualitat, aquesta zona presenta tota la banda de ponent i migdia construïda, amb edificis i cases bastides sobretot durant el segle XVIII. Per contra, a llevant i tramuntana, el turó es troba desert, cobert de vegetació i sense edificar, tot i que cap al sud s'observen les restes d'una promoció immobiliària actualment aturada. No s'observa cap resta arquitectònica relacionada amb l'antiga fortificació, tot i que es conserven dues peces decoratives relacionades amb l'edifici. A la casa número 5 de la plaça del Castell, coneguda com cal Miquel de la Rosa o cal Marcial, en el mur de contenció de les terres del jardí, es localitza una pedra escairada decorada en baix relleu amb l'escut dels Copons, tot i que està una mica malmès. També cal destacar una altra peça lítica esculpida, propietat de la mateixa família. Es tracta de la representació en baix relleu d'una cara masculina que enllaça amb els cànons de l'estil romànic. La peça formava part d'una estructura més gran a la que ornamentava.

Història

L'any 1020, Guifré de Balsareny va vendre el castell a la seva esposa Ingilberga que, posteriorment, en el seu testament de l'any 1038, el deixa al seu fill Guillem de Balsareny (futur bisbe de Vic entre els anys 1046-1076). Tot i això, l'any 1065 Guillem el va vendre a Ramon Berenguer I, comte de Barcelona, per 500 unces d'or. A partir d'aquest moment, el castell forma part de la jurisdicció reialenca i els seus castlans (la nissaga dels Copons) es tornen hereditaris. Durant el segle XII, tenim notícia que Guillem de Copons fou nomenat castlà per Ramon Berenguer IV l'any 1153. I, posteriorment, sabem que el castell de Copons pertanyia, després del rei, a Guerau Alamany, castlà entre els anys 1167 i 1193, que en feu donació al monestir de Santes Creus l'any 1210. En els successius segles, el castell va canviant de mans, passant-hi diversos castlans de la nissaga dels Copons fins que, durant el segle XVI, passà a formar part de la família Vilaplana. Tot i això, tenim notícia que l'any 1608, el castell ja estava en bona part derruït i enderrocant, amb les parets i una torre a punt de caure (Muset 2006: 5). A mitjans de segle XVII, la castlania i els seus drets són comprats per Josep de Camprodon, els descendents del qual no pogueren evitar la destrucció total del castell durant la Guerra de Successió. Gràcies a l'intendent J. Patiño, sabem que l'any 1715 el terreny era buit i només quedava la runa dels murs que n'havien format part. Cal destacar que la major part de la pedra enrunada del castell fou utilitzada per bastir les cases i construccions de la vila durant els segles XVII i XVIII, tot i que és força probable que els Vilaplana ja utilitzessin aquesta pedra per construir la seva casa privada (o castell nou) a finals del segle XV (Muset 2006: 5). En els darrers temps hi ha hagut algunes intervencions dins del recinte de l'antic castell que han transformat la zona. Marxant pel carreró situat a l'extrem nord-oest de la plaça del Castell existia la plaça del Senyor. Es creu que aquest nom feia referència

al lloc on vivia el senyor del castell. Les cases que delimitaven aquesta plaça foren ensorrades després d'un aiguat molt fort, quedant la zona desdibuixada. Un altre aspecte destacable relacionat amb el castell és que tenia una capella dedicada a Sant Andreu que apareix mencionada a la documentació de mitjans del segle XV. Hi fou enterrat el castlà Pere Ramon de Copons i Desvalls, seguidor del rei Pere III el Cerimoniós.

Bibliografia

CATALÀ I ROCA, Pere (1990). Els Castells catalans. Barcelona: Dalmau editors, v. 5, p. 235-238.
CLOTET, Teresa (2002). "Castlà de Copons". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 14, p. 3. IPA. Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Copons. J.R.G (2011). "Castlà de Copons, segles XII a XVIII". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 31, p. 5.
MERCADER I RIBA, Joan (1968). Felip V i Catalunya. Barcelona: Edicions 62, p. 156. MUÑOZ, Natàlia (2006). "Renoms de Copons: Plaça del Castell". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 21, p. 20. MUSET I PONS, Assumpta (2006). Carrers i cases de Copons. El creixement urbanístic del S. XVIII. Copons: Ajuntament de Copons, p. 5-6, 13. RIBA I GABARRÓ, Josep (1991). "Copons". A Josep M. TORRAS I RIBÉ (coord.). Història de l'Anoia. Manresa: Edicions Selectes, v. 1, p. 357-358.

